

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : **765**

7.2.1967 tarih ve 828 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılmasına dair kanun tasarısı ve 59 numaralı Geçici Komisyon raporu (1/721)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1511/10900

23 . 10 . 1972

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 7 . 10 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «7 . 2 . 1967 tarih ve 828 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılmasına dair kanun tasarısı ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

GEREKÇE

7 . 2 . 1967 gün ve 828 sayılı Kanun ile bu Kanunun 2 nci maddesini değiştiren 27 . 3 . 1969 gün ve 1137 sayılı Kanunun 36 nci maddesine dayanarak ithalattan alınmakta olan damga resminin uygulama süresi, ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemi sonu olan 31 . 12 . 1972 tarihinde sona ermektedir.

Genel Gerekçe :

1. Bu Kanunun en önemli gerekçesi İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında öngörülen Devlet yatırımlarının finansmanı için, ekonomimizin genel dengesi bozulmadan, ithalâtle ilgili gelir kaynaklarımızın azamî derecede zorlanması suretiyle gerekli gelirin kısmen sağlanması şeklinde belirtilmiştir. Son beş yılda tahsil edilen damga resmiyle ilgili gelir rakamları da bu hususu doğrulamaktadır.

Yıllar

İthalde alınan Damga Resmi tahsilâtı (Milyon TL.)

1967	611
1968	953
1969	1 341
1970	1 075
1971	1 118
1972 (x) Tahmin	1 175

İthalde alınan damga resminin Devlet gelirleri içindeki bugünkü yeri, görüleceği üzere, bu resmi vazgeçilmez bir gelir kaynağına dönüştürmüştür. Nitekim Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının finansman kaynakları arasında da bu resim öngörülmüş bulunmaktadır.

Diğer yandan bu resim, geçmiş yıllardaki uygulaması sırasında ithalâtın gelişmesini engellemiş görünmektedir.

Yıllar itibarıyla fiilî ithalât rakamları bunu göstermektedir.

Yıllar	İthalât (Milyon TL.)
1967	6 217
1968	6 934
1969	6 785
1970	9 598
1971	16 474

Ancak bu resim alınmamış olsaydı, iç talebin artışı nazara alınırsa, ithalâttaki fiilî artışın hangi düzeye ulaşabileceğini kestirmek güçtür.

2. Özellikle Avrupa Ekonomik Topluluğuna karşı Ankara Anlaşması ve Protokol hükümlerinden doğan yükümlülüklerimizin bir gereği olarak himayeci karakterli gümrük vergilerinin nispetleri düşürülürken gümrük vergilerine eş değerli «İthalâtta alınan damga resminin» devam ettirilmesi, bugün ödemeler bilançosumuz üzerindeki olumlu etkisi yönünden gerekli görülmektedir.

Kaldı ki, bu resim, Avrupa Ekonomik Topluluğu nezdinde gümrük vergisine eş değerli bir vergi olarak tescil ettirilmiş ve bu tip vergilerle ilgili öngörülen rejime tabi kılanarak gerekli indirimlerin topluluktan yapılan ithalâta uygulanmasına geçilmiştir.

3. Bu resmin iç fiyat düzeyi üzerindeki etkisinin çok sınırlı olduğunu kabul etmek gerekir. Nitekim gıda maddeleri tamamen, zarurî ihtiyaç maddelerinin çok büyük kısmı yerli üretimle karşılandığından bu resmin düşük gelir gruplarının satınalma gücü üzerinde bir etkisi söz konusu olmamaktadır.

Öte yandan, ithal malları fiyatlarının ve ithalâatçı kâr marjlarının yüksek olması nedeniyle ithalâtta alınan damga resmi dolayısıyla ortaya çıkan ek vergi yükünün büyük bir kısmının, yüksek ithalâatçı kâr marjlarından karşılandığı ve ithal malları fiyatlarına sınırlı bir ölçüde intikal ettiği düşünülebilir.

İhraç mallarımızın özelliği ve ihracatta vergi iadesi mekanizmasının ithalâtta alınan damga resmini de kapsamaması dolayısıyla, resmen ihraç mallarının fiyatları üzerindeki muhtemel etkisi de giderilmiş bulunmaktadır.

4. İthalde alınan damga resmi iç talebi kısıtlamak için alınabilecek diğer tedbirlerden farklı olarak yurt içi ekonomik faaliyeti frenlemediği gibi, tersine yurt içinde istihdam seviyesini ve üretimi artırma yönünden olumlu etkiler taşımaktadır.

5. Bu itibarla, bütçe ve gelir politikası ile yürütülmekte olan para ve gümrük politikaları yönünden Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde de, her ne kadar daha düşük nispetlerde olmakla birlikte, bu resmin yapılacak ithalâta uygulanmasına devam edilmesi ve kanunun yürürlük süresinin 31 Aralık 1977 tarihine kadar uzatılması lüzumlu görülmüştür.

Maddelere ait gerekçe :

Kanun tasarısının birinci maddesiyle resmin yürürlük süresi Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemiyle sınırlandırılmış bulunmaktadır.

İkinci madde yürürlük süresinin başlangıç tarihini tespit etmektedir.

Üçüncü madde bu kanunu Maliye ile Gümrük ve Tekel Bakanlarının yürüteceğini ifade etmektedir.

59 No.lu Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

59 No.lu Geçici Komisyon

Esas No. : 1/721

Karar No. : 7

6.12.1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

7.2.1967 tarih ve 828 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılmasına dair kanun tasarısı, 29.7.1970 tarih ve 1318 sayılı Finansman Kanunu ile diğer vergi kanunlarının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısını görüşmek üzere Genel Kurulun 17.11.1971 tarihli 5 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan Geçici Komisyonumuzda ilgili Bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Gerek tasarımın gerekçesinde arz ve izah olunan hususlar ve gerekse temsilcilerinin verdikleri mütemmin malûmatı uygun mütalaa eden Geçici Komisyonumuz tasarımı prensibolarak kabul ettikten sonra maddelerin tetkikine geçmiştir.

7.2.1967 gün ve 828 sayılı Kanun ile bu Kanunun 2 nci maddesini değiştiren 27.3.1969 gün ve 1137 sayılı Kanunun 36 nci maddesine dayanarak ithalâttan alınmakta olan damga resminin uygulama süresi, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı dönemi sonu olan 31.12.1972 tarihinde sona ermektedir.

3 ncu Beş Yıllık Kalkınma Planında öngörülen Devlet yatırımlarının finansmanı için ekonominin gerekli dengesi bozulmadan, ithalâtle ilgili gelir kaynaklarının artırılması, Avrupa Ekonomik Topluluğu nezdinde gümrük vergisine eş değerli bir vergi olarak tescil edilmiş ve yurt içinde istihdam seviyesini ve üretimi artırma yöünden olumlu etkileri taşıyan «İthalâtta alınan damga resminin» devam ettirilmesi, bugün ödemeler bilançosumuz üzerindeki olumlu etkileri yönünden gerekli görülmektedir.

Yukarıda kısaca arz edilen sebeplere binaen Kanunun yürürlük süresi 31 Aralık 1977 tarihine kadar uzatılması Geçici Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarıya 1 nci madde olarak aşağıdaki metnin ilâvesi Geçici Komisyonumuzca gerekli görülmüştür.

«Madde 1. — 7.2.1967 tarih ve 828 sayılı İthalde alınacak Damga Resmi Kanununun 27.3.1969 tarih ve 1137 sayılı Kanunun 36 nci maddesiyle değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu resmin nispeti, % 25'i geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca ithalâtın yapıldığı ülkelere göre farklı nispetlerde tespit edilebilir.

Bakanlar Kurulu lüzumlu gördüğü hallerde tesbit edilecek bu nispetler üzerinde gerekli değişiklikler yapmaya yetkilidir.

Gümrük Kanunu, Dış ticaret rejimi veya Türk parası kıymetini koruma mevzuatı hükümleri dışında veya bu hükümlere aykırı olarak gümrüklere getirilmiş bulunan eşyanın istisnaî olarak ithalâtlarına izin verilmesi halinde veya Gümrük Kanununa istinaden tasfiye suretiyle yapılacak ithalât ile ilgili kanun, karar veya mevzuat hükümleri dâhilinde servet transferleri yoluyla yapılacak ithalâtta bu resmin nispeti % 100 olarak alınır.»

Söz konusu maddenin birinci bendi ile ilgili istenilen değişiklik tasarıda öngörülen azami haddi geçmemek üzere Bakanlar Kuruluna ithalâtın yapıldığı ülkeler nazara alınmak suretiyle farklı nispet uygulama olanağı sağlayacaktır. (Nitekim halen 21.8.1971 tarih ve 7/3023 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1 nci maddesiyle «Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye arasında Geçici Anlaşma» hükümlerine uygun olarak Topluluğa üye ülkelerden ithal edilecek maddeler için İthalâtta alınacak Damga Resmi nispeti % 9 ve Geçici Anlaşmanın 3 sayılı ekinde yer alan maddeler için % 9,5 olarak tespit edilmiş bulunmaktadır.)

Gerçekten böyle bir hükmün konulması uluslararası ilişkilerimiz ve taahhütlerimiz yönünden gerekli olmaktadır.

Bilindiği üzere, Avrupa Ekonomik Topluluğu üyeleri ile geçiş dönemi ilişkilerimizi düzenleyen Katma Protokolün hazırlanması sırasında İthalatta Gümrük Vergisine eş etkili vergi veya resimlerin tespiti yapılmış ve gümrük birliğinin bir gayesi olarak bu eş etkili vergi veya resimlerin de Gümrük Vergisi gibi, söz konusu Protokol ile düzenlenen bir takvime göre tedrici bir indirim tabii tutulması kararlaştırılmış bulunmaktadır.

İthalatta alınacak Damga Resmi de yukarıda tanımlanan etkili bir resim olarak kabul edildiğinden aynı indirim prosedürüne tabii bulunmaktadır.

Ancak, diğer yandan İthalde alınan Damga Resmi Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının (GATT) 25 nci maddesi hükmüne dayanılarak, GATT'ın tasvibiyle dış ödemeler dengesi ve iç finansman güçlüklerini karşılamak üzere başvurulmuş geçici bir tedbir olarak uygulanagelmektedir.

Dolayısıyla bu kanunun yürürlüğe konuşuyla ilgili olarak yeniden GATT nezdinde teşebbüse geçip gerekli tasvibin sağlanması icabedecektir. Yalnız Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerine yukarıda belirtilen Katma Protokol gereğince indirimlerin sağlanması GATT'da yapılacak müzakerelerde diğer âkit ülkelerin itirazlarına yol açabilecek nitelikte görülmektedir.

Bu nedenle Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkelerine tanımlanan indirimlerin Bakanlar Kurulunca şabında diğer GATT ülkelerine de teşmili yolu ile GATT'dan gerekli kararın alınabilmesi amacıyla tasarının 1 nci maddesinin birinci paragrafında böyle bir hüküm yer alması uygun olacaktır.

Maddenin 1 nci bendi dışındaki diğer bentleri yürürlükte olan 828 sayılı Kanunun değişik 2 nci maddesindeki gibi aynen yer almaktadır.

Metne ilâve olunan yeni 1 nci maddeye mütenazır olarak kanunun başlığı da değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 1, 2 ve 3 nci maddeleri Geçici Komisyonumuzca 2, 3 ve 4 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek ve konunun müstaceliyetine binaen ivedilik ve gündemdeki sair işlere takdimen öncelikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Çorum	Mardin	Giresun
<i>A. Güler</i>	<i>E. K. Aybar</i>	<i>H. İpek</i>
Adıyaman	Amasya	Bolu
<i>A. Turanlı</i>	<i>S. Aygan</i>	<i>H. İ. Cop</i>
Kars	Konya	Kütahya
<i>İ. H. Alaca</i>	<i>İ. Baran</i>	<i>A. F. Azmioğlu</i>
Muğla	Niğde	Siirt
<i>A. Buldanlı</i>	<i>N. Çerezci</i>	<i>M. N. Oktay</i>
Sinop	Sivas	
<i>H. Biçer</i>	<i>T. Koraltan</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

7 . 2 . 1967 tarih ve 828 sayılı Kanunun yürürlük süresinin uzatılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 . 2 . 1967 tarih ve 828 sayılı ithalde Alınacak Darga Resmi Kanunu ile bu kanunun 2 nci maddesini değiştiren 27.3.1969 tarih ve 1137 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin yürürlük süresi Üçüncü Beş Yıllık Plan dönemi sonu olan 31 Aralık 1977 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun 1 . 1 . 1973 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ile Gümrük ve Tekel bakanları yürütür.

7 . 10 . 1972

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztürk</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>
Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İşleri Bakanı <i>F. Kubat</i>

Millet Meclisi

59 NO. LU GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

7 . 2 . 1967 tarih ve 828 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi ve yürürlük süresinin uzatılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 . 2 . 1967 tarih ve 828 sayılı ithalde alınacak Damga Resmi Kanununun 27 . 3 . 1969 tarih ve 1137 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle değişik 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bu resmin nispeti, % 25'i geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca ithalâtın yapıldığı ülkelere göre farklı nispetlerde tespit edilebilir.

Bakanlar Kurulu lüzumlu gördüğü hallerde tespit edilecek bu nispetler üzerinde gerekli değişiklikler yapmaya yetkilidir.

Gümrük Kanunu, dış ticaret rejimi veya Türk parası kıymetini koruma mevzuatı hükümleri dışında veya bu hükümlere aykırı olarak gümrüklere getirilmiş bulunan eşyanın istisnai olarak ithallerine izin verilmesi halinde veya Gümrük Kanununa istinaden tasfiye suretiyle yapılacak ithalât ile ilgili kanun, karar veya mevzuat hükümleri dahilinde servet transferleri yoluyla yapılacak ithalâta bu resmin nispeti % 100 olarak alınır.»

MADDE 2. — Tasarının 1 nci maddesi 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 ncü maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(S. Sayısı : 765)

(Hükümetin teklifi)

Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzunur</i>
Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>
Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>	